

1 Koncepcja zagospodarowania terenu

Tematem projektu jest opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu w części wsi Świniary Stare położonej w województwie świętokrzyskim, w powiecie sandomierskim, w gminie Łoniów. Działka usytuowana jest nad stawem, w sąsiedztwie szkoły oraz kilku budynków jednorodzinnych i terenów rolnych.

Praca oparta została na potrzebie utworzenia obszaru unikatowego w skali gminy i powiatu. Obszar charakteryzuje się dopasowaniem do każdej grupy wiekowej, przy jednoczesnym założeniu spełnienia kluczowych funkcji, z których podstawowe to rekreacyjno-edukacyjne. Głównym punktem opracowanej koncepcji są dwa budynki połączone ze sobą drewnianym tarasem. Wyjście z nich kieruje zwiedzających trasą ścieżki przyrodniczej połączonej z ogrodem sensorycznym oraz ogrodem doświadczeń lub w stronę zagród, gdzie można skorzystać z zooterapii czy poznać życie zwierząt oraz ptaków. Budynki oraz ścieżka przystosowane są również do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.

1.1. Elementy projektu

W celu realizacji projektu powstały:

- budynek edukacyjny z odpowiednio wyposażoną salą edukacyjną
- budynek administracyjny z dodatkową wystawą eksponatów zwierząt
- mini kawiarnia
- taras i plac zabaw
- domki do uloterapii
- boisko i siłownia zewnętrzna
- wiata z miejscem na ognisko
- ścieżka przyrodnicza
- grządki uprawne
- szklarnia sferyczna
- łąka kwietna
- ogrody sensoryczne
- strefa doświadczeń
- strefa przyrodnicza – trasa oznaczona tabliczkami, opisującymi rodzime gatunki roślin.
- plaża z pomostem do obserwacji ryb
- podest do obserwacji płazów
- zagroda ze zwierzętami hodowanymi oraz dzikożyjącymi wraz z budynkami gospodarczymi, ptaszarnią i wolierną

2 Strefa edukacyjno-administracyjna

2.1. Budynek A (plansza pkt.A)

Przestrzeń spełniająca funkcję edukacyjną. Znajduje się tam specjalistyczna sala naukowa wyposażona w eksponaty prezentujące życie zwierząt i owadów. Zwiedzający będą mogli przez szklaną szybę obserwować sposób funkcjonowania i społeczne zachowania insektów znajdujących się w formikarium. Jest to rodzaj sztucznego mrowiska (insektarium), składa się z części gniazdowej i wybiegu - tak zwanej areny. Wybieg pełni rolę miejsca, w którym mrówki zdobywają pożywienie.

Kolejnym interesującym zagadnieniem pokazanym w sali edukacyjnej jest ul pokazowy, który ze względu na budowę umożliwia obserwację pszczoł przebywających na plastrze. W ulu demonstracyjnym umieszcza się ramkę wraz z pszczołami, a ponieważ jego ściany są przezroczyste (najczęściej szklane) można bezpośrednio prowadzić obserwację zachowania owadów.

Budynek A wyposażony jest również w zaplecze sanitarne oraz mini-kawiarnię oraz sklep, w którym znajdują się lokalne produkty pszczele i rękodzieło.

źródło: piraniareklamy.pl

2.2. Budynek B (plansza pkt. B)

W tej strefie znajdują się pomieszczenia administracyjne i socjalne. Zlokalizowano tu siedzibę lokalnego koła łowieckiego, które odpowiada za wystawę preparatów zwierząt łownych i ptaków polskich. Zwiedzający zobaczy z bliska ok. 200 eksponatów wypchanych, wypreparowanych zwierząt naturalnych rozmiarów. Ukazane będą w scenach charakteryzujących ich sposób życia, polowania, zdobywania pokarmu czy odpoczynku. Będą to zarówno preparaty ptaków lądowych, jak i wodnych m.in.: jastrząb, jastrząbek, czapla, wróbel, kos, kruk, kaczki, gęsi, bażanty i kuropatwy. Ponadto, preparaty zwierząt drapieżnych: lisy, jenoty, norki, borsuki, a także zwierzyna płowa: sarny, daniela, jelenie; medaliony dzika i jelenia; trofea łowieckie: parostki kozła, wieniec jelenia i łosia, oręż dzika. Dodatkowo zbiór eksponatów zostanie wzbogacony o trofea i preparaty niektórych zwierząt afrykańskich, azjatyckich i północnoamerykańskich.

źródło: archiwum własne

źródło: archiwum własne

źródło: archiwum własne

źródło: archiwum własne

źródło: archiwum własne

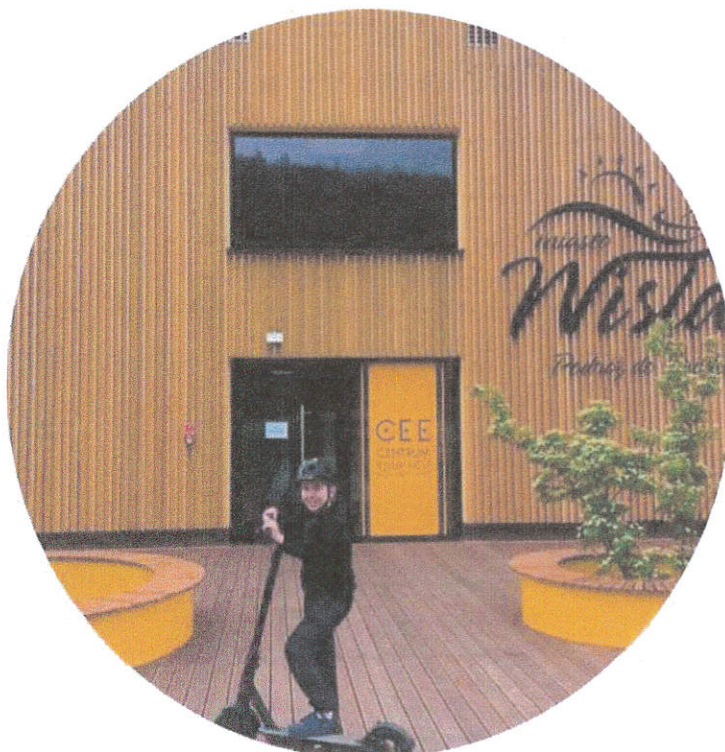
źródło: archiwum własne

3 Strefa zewnętrzna

Strefa bezpośrednio przylegająca do budynków edukacyjno-administracyjnych. Zlokalizowano w niej taras z przyległym placem zabaw, siłownię plenerową, domki do uloterapii oraz altanę z miejscem do grillowania.

3.1. Taras zewnętrzny (plansza detal, pkt.1)

Przestrzenny taras zewnętrzny łączy oba budynki i skierowany jest w stronę ścieżki przyrodniczej. Może być wykorzystywany w celu prowadzenia kursów, zajęć na świeżym powietrzu dla dzieci z okolicznych szkół. W lecie może on posłużyć jako kino plenerowe lub miejsce innych wydarzeń kulturalnych.

źródło: wiadomości.ux.pl

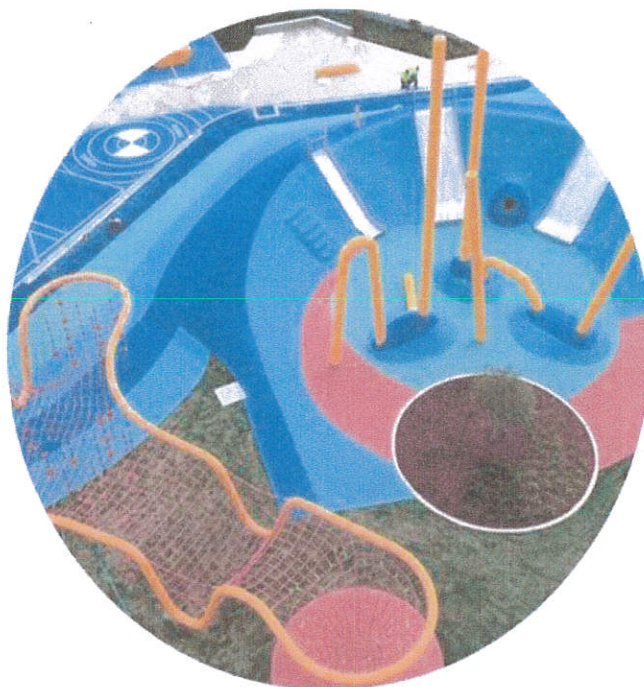
źródło: osrodekroion.pl

3.2. Plac zabaw (plansza detal, pkt.4)

Nowoczesny plac zabaw pokryty zostanie tartanem – tworzywa poliuretanowego, odpornego na ścieranie i temperatury. Jest to także bezpieczna nawierzchnia, amortyzująca wstrząsy i łagodzącą upadki. Dodatkowo występuje on w różnych, żywych kolorach, które można dopasować do wizji placu. Wyposażony zostanie w nowoczesne urządzenia do zabawy dla dzieci np. trampoliny (plansza detal, pkt.6), zestawy sprawnościowe, podwieszane liny, huśtawki oraz zjeżdżalnię ze specjalnie wyprofilowanego wzniesienia (plansza detal, pkt.5).

źródło: pinterest.pl

źródło: pinterest.pl

3.3. Uloterapia (plansza detal, pkt.3)

Domki do inhalacji znajdować się będą po wschodniej stronie, między budynkiem B a drogą serwisową. Uloterapia polega wdychaniu powietrza z uli pszczelich wydostającego się z otworów skierowanych do wnętrza domu inhalacyjnego. Kontakt pszczół z człowiekiem wpływa pozytywnie na zmniejszenie zmęczenia organizmu, wykorzystywany jest do leczenia chorób układu oddechowego i nerwowego.

źródło: www.spchn.lbl.pl

źródło: dolnoslaskibazarek.pl

3.4. Wiata (plansza pkt. C) i grillowisko (plansza pkt.2)

Drewniana wiata jest miejscem startu ścieżki przyrodniczej. To tam mogą odbywać się zbiórki czy lekcje w plenerze z nauczycielami lub przewodnikami. Prosta, drewniana konstrukcja, zapewnia schronienie w niepogodę oraz przy korzystaniu z grillowiska. Ważnym aspektem jest ekologia – dzieci mogą nauczyć się tu o segregacji odpadów i recyklingu. Ułatwi to identyfikacja graficzna, zbudowana z tabliczek informacyjnych, infografik i innych ułatwiających naukę elementów pomocniczych.

źródło: wolanie.info

3.5. Boisko i siłownia zewnętrzna

Zlokalizowano tu siłownię plenerową wyposażoną w urządzenia do treningu na świeżym powietrzu. W tym miejscu przewidziano również boisko, które można wykorzystać do gry w siatkówkę lub koszykówkę.

źródło: pinterest.pl

źródło: pinterest.pl

4 Ogrody

4.1. Ogrody warzywno-owocowe (plansza pkt.3)

Ogrody usytuowane zostały na początku ścieżki przyrodniczej. Odpowiednio przygotowany teren oraz jego wyposażenie umożliwia najmłodszym użytkownikom samodzielną uprawę (sadzenie, plewienie) wybranych gatunków roślin przy użyciu dostosowanych narzędzi oraz jasno przedstawionych metod (infografiki, tabliczki informacyjne). Zwiedzający mogą sami przekonać się na czym polega uprawa np.: jabłoni, gruszy, słonecznika, fasoli, marchewki, buraka, ziemniaka.

źródło: jumboshop.pl

źródło: pinterest.pl

4.2. Łąka kwietna (plansza pkt.4)

Jest to element ścieżki przyrodniczej, mający na celu ukazanie w prosty, przejrzysty sposób, jak powstają kompozycje ogrodowe. W zależności od pory roku, zwiedzający przyjrzą się etapom jej rozwoju i pielęgnacji. Składa się z traw, bylin i kwitnących roślin jednorocznych np. chaber, cykoria, rumian, koniczyna, bodziszek łąkowy, mak, stokrotka, kłosownica, rzepik pospolity.

źródło: lakikiwetne.pl

źródło: luczaj.pl

4.3. Szklarnia sferyczna (plansza pkt.5)

Energooszczędna, utrzymująca ciepło szklarnia o kształcie kopuły geodezyjnej, w której zlokalizowane są warzywa najbardziej narażone na negatywne skutki niekorzystnych warunków atmosferycznych, tj. pomidory, ogórki, rzodkiewki, ogórki, cebula, czosnek, szczypiorek, pietruszka, roszponka oraz rukola.

źródło: groundex-pl.woman365pro.com

źródło: zielonagora.wyborcza.pl

4.4. Ogród sensoryczny

Przestrzeń zaprojektowana w celu bezpośredniego oddziaływania na ludzkie zmysły poprzez intensyfikację wrażeń sensorycznych jej użytkowników. Jest formą połączenia człowieka z naturą, pozwalającą pozytywnie wzbogacić pracę i działanie zmysłów.

Zmysły odgrywają kluczową rolę w tworzeniu ludzkich wspomnień. Uruchomienie większej ilości zmysłów w danej sytuacji, procentuje zwiększeniem szczegółowości zapamiętanego wydarzenia.

źródło: twojampuszyna.pl

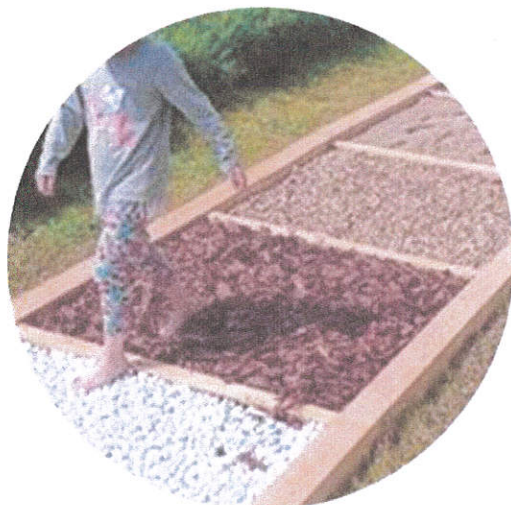
4.4.1. Strefa smaku (plansza pkt. 6)

Odbywają się tutaj pokazy prezentujące widzom łańcuch zależności i drogę pomiędzy uprawą roślin, warzyw i owoców, a możliwością ich późniejszej konsumpcji. Stałym punktem tego formatu są zajęcia mające na celu wzbogacenia zmysłów smaku, na przykład piknik i warsztaty smaku.

Ta niewielka strefa składa się z jadalnych roślin i owoców, po której można poruszać się dzięki niewielkim kamiennym płytkom. Zwiedzający mogą spróbować tam np.: nagietka, aksamitki, rokitnika, porzeczki, maliny, jeżyny, porzeczki czarnej i czerwonej, agrestu, borówki amerykańskiej, jagody kamczackiej, jagody goi, aronii a także truskawki.

4.4.2. Strefa dotyku (plansza pkt.7)

Rośliny charakteryzuje różnorodność ich rozmiarów, kształtu czy tekstury (np. trawa, mech, kora). Zmysł bliski pozwala uaktywnić w ogrodzie sensorycznym ich obszerny zbiór - zarówno odmian iglastych, jak i liściastych. Stymulacja zmysłu dotyku odbywa się za pomocą takich aktywności, jak sadzenie roślin lub badanie właściwości wody w różnych stanach skupienia. Głównym elementem strefy jest trasa sensoryczna, którą pokonuje się bez obuwia. Jest to specjalnie ułożony tor przeszkód wykonany z różnego rodzaju faktur lub elementów. Wypełniona może zostać np. Z szyszek, fasoli, kasztanów, piasku, żwiru, kamieni, drewna, patyków, gałązek iglastych, kory ogrodowej czy mchu. Dodatkowo strefa zostanie wypełniona roślinami takimi jak: czyściec wełnisty, bergenia sercowata, mech torfowiec, gajnik lśniący, bielistka siwa, rokitnik pospolity, buk pospolity, brzoza, wierzba, dąb.

źródło: dziennikwschodni.pl

źródło: budzet.krakow.pl

4.4.3. Strefa wzroku (plansza pkt.9)

Do dyspozycji użytkowników w tej strefie znajduje się labirynt luster. Droga prowadząca do serca strefy rozdziela się, a niektóre ścieżki zakończone są lustrem. Przestrzeń labiryntu umożliwia odkrycie nowego "spojrzenia" na rozlokowaną w jego obrębie roślinność. Wewnątrz strefy zlokalizowano "kryjówkę" dydaktyczną, w której znajdować się będzie szafas oraz opisy występujących w tej strefie roślin. Ścieżki otoczone zostaną trawami wysokimi, (np.: trawą pampasową, czy różnego rodzaju trawami wiechlinowatymi), co stworzy efekt ścian labiryntu. Przy lustrach i kryjówce znajdujących się w tej strefie można znaleźć również takie rośliny jak: niezapominajka, aster, piwonia, kosmos podwójny pierzasty i floks wiechowaty.

źródło: pinterest.com

4.4.4. Strefa słuchu (plansza pkt.10)

Wzbogacenie ogrodu sensorycznego w interaktywne elementy dźwiękowe umożliwia pobudzenie aktywności zmysłu słuchu. Fauna i flora wydają dźwięki, będące nieodłącznymi elementami życia człowieka. W strefie słuchu ich rozpoznawanie przybiera wymiar edukacyjno-relaksacyjny. Można się tu zatrzymać, usiąść w trawie lub na drewnianej ławce i wsłuchać się w dźwięki przyrody i otoczenia oraz dodatkowo ukrytych na trasie idiofonów (dzwonków rurowych i cymbałów). Rośliny znajdujące się w tej strefie to np. ozdobne trawy wysokie, babtysja błękitna, rozwar wielokwiatowy, czarnuszka damasceńska.

źródło: niepełnosprawni.pl

4.4.5. Strefa węchu (plansza pkt.8)

Zapach jest zmysłem, który odgrywa najważniejszą rolę podczas procesu zapamiętywania i odtwarzania wspomnień. Filarem przestrzeni poświęconej temu zmysłowi jest pobudzenie odczuwanych wrażeń węchowych. Cały proces zachodzi przez wykorzystanie odpowiednich bodźców: zapach wydzielany przez różnorodną gatunkowo florę lub skoszona trawa.

Strefa stworzona została z różnej wielkości kamiennych okręgów, między którymi występują rośliny wonne jak: jaśminowiec, mięta meksykańska, oleander, lawenda, heliotrop. Przewidziane są również miejsca odpoczynku jak leżaki czy hamaki zawieszane nad roślinami.

źródło: pinterest.com

4.5. Ogród doświadczeń (plansza pkt. 11)

Dydaktyczna ekspozycja plenerowa wyposażona w modele i urządzenia edukacyjne, które umożliwiają ukazanie nauki i praw fizyki w nieszablonowy i interesujący sposób. Na, lub pomiędzy alejkami znajdować się będą specjalnie zaprojektowane urządzenia np. zegar słoneczny, segment ze złudzeniami optycznymi i pryzmatami, model np. układu słonecznego, karuzelami i huśtawkami pokazującymi działanie praw fizyki. W sercu ogrodu doświadczeń zasadzone zostanie drzewo, np. jabłoń, która może być symbolem Newtona - patrona tej tego segmentu ogrodu.

źródło: kkr.krakow.pl

źródło: podroze.onet.pl

źródło: lovekrakow.pl

4.6. Ogród przyrodniczy (plansza pkt.12)

Głównym punktem tej strefy jest platforma obserwacyjna, będąca jednocześnie najwyższym położonym punktem widokowym na obszarze projektu. Trasa ma platformę prowadzi przez ścieżkę edukacyjną przy akwenu wodnym. Zbiornik wyposażony jest w podest i pomost, co umożliwia bezpośrednią obserwację życia występujących w nim roślin i zwierząt.

źródło: e-legnickie.pl

4.6.1. Staw rybny

W tej strefie ogrodu przyrodniczego, płytka częśći zalewu zostanie odgradzona płotem lamelowym. Dodatkową barierę stanowić będzie siatka. Powierzchnia ta (4 ary) przeznaczona zostanie do hodowli ryb. Zwiedzający będą mieli możliwość obserwowania ich ze specjalnie zabezpieczonego pomostu. W celu lepszej obserwacji życia i zachowania ryb, dno akwenu zostanie wysypane piaskiem i białym kamieniem.

źródło: fajnyzwierzak.pl

Dla wzbogacenia atrakcyjności stawu rybnego, oprócz pospolicie występujących u nas gatunków ryb, tj. karp, lin, leszcz, tołpyga, boleń pospolity, płoć, okoń, szczupak, sandacz - zostaną wprowadzone ryby ozdobne. Będzie to karp koi, czyli udomowiona, ozdobna forma hodowlana karpia, której dorosłe osobniki osiągają długość od 30 do 70 cm. Gatunek charakteryzuje atrakcyjne ubarwienie. Hodowany jest w oczkach wodnych i basenach rybnych. Nazwa koi jest skrótem pochodzącym od japońskiego *nishiki-goi* - "karp brokatowy".

Kolejną rybą ozdobną, występującą na terenie ogrodu przyrodniczego będzie złota orfa. Jest to barwna odmiana jazia, o złocisto-czerwonym lub pomarańczowym ubarwieniu. Hodowana jest jako ryba ozdobna, w oczkach wodnych i stawach parkowych. Osiąga długość około 40 cm. Odżywia się drobnymi zwierzętami wodnymi i owadami.

Ostatni "ozdobny gatunek" w stawie rybnym to tzw. złota rybka. Nazwą tą określa się liczne odmiany hodowlane populacji jednego z podgatunków karasia chińskiego, popularnie zwanego karasiem ozdobnym lub welonem. Złote rybki są popularne na całym świecie, a początki ich hodowli sięgają VII-wiecznych Chin, kiedy to hodowane były po raz pierwszy w sadzawkach, oczkach wodnych i akwariach. Znanych jest wiele odmian różniących się kształtem ciała i płetw, długością oraz ubarwieniem.

4.6.2. Obserwatorium płazów i gadów

Obszar ogrodu w całości poświęcony występującym w Polsce gadom, np. żółw błotny, zaskroniec, jaszczurki i płazom, np. salamandra, traszki, kumaki, żaby. Znajdziemy tutaj również przedstawicieli mięczaków (małże) oraz skorupiaków (raki).

źródło: gloswielpolski.pl